

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Бойка Ивайлова Чернева,
по обявен конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”
в професионално направление 3.6. Право (Конституционно право)
в СУ „Св. Климент Охридски”, обявен в ДВ, бр. 100 от 15 декември 2017г.

Единствен кандидат в процедурата:

Главен асистент, доктор Мартин Кирилов Белов

1. Данни за кандидата в процедурата

Доктор Мартин Белов е преподавател в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски”. Той започва академичното си развитие през 2008г. като асистент по дисциплината „Конституционно право”. Последователно заема длъжностите „асистент”, „старши асистент” и „главен асистент” в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски”. Мартин Белов придобива образователната и научна степен „доктор“ след успешна защита на дисертационен труд по научна специалност 05.05.06. „Конституционно право на РБ” с тема на дисертационен труд: „Пряка демокрация – национални и сравнителноправни аспекти” през 2009 г. Налице са условията за заемане на академичната длъжност „доцент” съгласно чл. 24, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за развитието на академичния състав в РБ.

Важен елемент от професионалната квалификация на кандидата е стремежът към изграждане на цялостна теоретична и практико-приложна експертиза в областта на конституционното право. Неговият експертен опит включва основно: експерт на Фондация за развитие на правосъдието (2011-2014); наблюдател на национални и местни референдуми в Швейцария (2009-2010); сътрудник по проект „Съдебната власт в контекста на присъединяването към ЕС: реформа на следствието и прокуратурата” към Центъра за изследване на демокрацията (2005 г.); външен консултант на Народното събрание на РБ (2011-2012); законодателен сътрудник към Народното събрание (2004-

2005). Кандидатът е организатор и участник в множество международни конференции и проекти, видно от представена справка.

Обществената дейност на доктор Мартин Белов също е показателна за неговите научни интереси и стремеж да се развива в областта на науката и образованието. Той членува в редица научни организации, съвети и комитети: Българска асоциация по философия на правото и социална философия, Съюз на учените в България. Оценка за неговите качества като учен и преподавател са получените стипендии и отличия. Сред тях се откроява специалната награда за академични постижения на Виенския университет (2001).

Мартин Белов непрекъснато усъвършенства квалификацията си чрез специализации и обучения – Оксфордски университет, Великобритания (2017 г.), Институт по федерализъм, Швейцария (2014 г.) и много други.

2. Преподавателска дейност на кандидата

Професионалната дейност на Мартин Белов го определя като утвърден учен и преподавател по конституционно право. Забележителна и много активна е неговата преподавателската дейност. Към настоящия момент той заема академичната длъжност „главен асистент” в катедра „Конституционноправни науки” в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски”. В периода 2005-2016 г. кандидатът в процедурата е хоноруван преподавател по Сравнително конституционно право в департамент „Право” на Нов български университет. Той е преподавател и в редица чуждестранни университети.

В периода 2005-2010 година Мартин Белов е преподавател по конституционно право, европейско право и въведение в правото на Федерална Република Германия. Той е гост преподавател по Сравнително конституционно право на Университета Съодертори, Стокхолм, Швеция (2017 г.), Scuola Superiore Sant`Anna, Италия, LUISS "Guido Carli" (2016 г.), Италия, Държавния университет на Милано, Италия (2011г.), Варшавския университет, Полша (2015 г.), Лисабонския университет, Португалия (2012 г.), Кьолнския университет, Германия (2007-2009 г.) и други. Кандидатът отговаря на съвременните изисквания за мобилност на преподавателите в европейското образователно пространство. От една страна, той популяризира българската правна наука, а от друга страна – обогатява обучението по конституционно право на национално ниво. Резултатите от преподавателската дейност показват, че Мартин Белов притежава знания, умения и качества, които биха допринесли съществено за развитие на лекционните курсове по конституционно право в контекста на цялостното развитие на българското и европейското образование в областта на правото.

3. Научноизследователска дейност и научни приноси на кандидата

Кандидатът в процедурата е приложил списък на публикациите, конференциите и проектите, генерирани от системата „Авторите”. В рамките на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” той е представил за рецензиране **64 (шестдесет и четири) научни публикации на български, английски и руски език** в областта на конституционното право: **4 монографични изследвания, 1 студия, 1 учебник и множество статии, глави от книги и научни редакции**. Изготвена е прецизна и коректна справка за приносите. Налице е условието, предвидено в чл. 24, ал. 1, т. 3 от ЗРАСРБ, кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент” да представи публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор”.

Представените публикации съдържа сериозни научни приноси в областта на конституционното право. Съществена част от научните приноси на кандидата са изложени в публикуваните монографични изследвания. Те съдържат цялостно изградени и добре аргументирани теории и становища в сферата на конституционното право. Представените за рецензиране статии и глави от книги имат своето самостоятелно значение и също съдържат научни приноси.

В монографичното изследване „Българската конституционна идентичност” в обем от 239 стр. доктор Мартин Белов предлага оригинална теория на конституционната идентичност. Изградено е понятие за конституционна идентичност, като се определят нейните същност, съдържание и функции. Използват се различни подходи при изследване на тематиката (антропологичен, позитивистки, правнореалистичен и др.), което е позволило на автора да изведе философскоправна концепция и да постави темата на широка теоретична основа. Конституционната идентичност се разглежда в рамките на нейната естествена среда, като се съпоставя с други видове идентичност. Мартин Белов успява да обоснове в пълнота юридическите характеристики на конституционната идентичност, разглеждайки я в съотношение с държавния суверенитет и върховенството на конституцията. Ценни са възгледите на автора за връзката на съдебния диалог с конституционната идентичност. Темата е засегната и в статиите **„The idea of „Europe” as a factor of the Building of the Bulgarian Legal Identity”, „Functions of Constitutionalization of the EU Order and the Europeanization of the Legal Orders of EU Member States”** и други.

Мартин Белов изследва ценностните аспекти на конституционното право. В статиите **„Същност на конституционните ценности и конституционните**

принципи”, „*Функции на конституционната аксиология*” и „*Същност и типология на конституционния консенсус*” излага идеи за самостоятелна теория на конституционната аксиология. Обособени са три основни аспекта на конституционната аксиология – теоретичен, позитивноправен и социоправен. Въвеждат се редица важни разграничения и уточнения във връзка с понятията конституционни принципи, конституционни цели, нормативни идеологии, нормативни идеи, форма на държавно управление, форма на държавно устройство. Обърнато е внимание на системата на конституционната аксиология, като се обосновава тезата за нейерархичния характер на системата на основните конституционни принципи. Извеждат се функциите на конституционната аксиология: отваряща функция; трансформираща функция, легитимационна функция, валидираща функция, регулативна функция и аргументативна функция.

Монографичното изследване „Гражданско участие в политическия процес. Конституционноправни основи” (179 стр.) съдържа приноси в областта на теорията на демокрацията и конституционните основи на гражданското участие в политическия процес. Изложена е хипотеза за минимално необходимото съдържание на конституционната демокрация. Приносен характер имат идеите на автора за влиянието на медийното общество и на лобизма върху гражданското участие в политическия процес. Проблематиката е засегната и в *статията „Direct Democracy and European Integration”*, „*Пряма демокрация в местном самоуправлении Републики Болгарии*”, „*Същност и типология на конституционния консенсус*” и други.

Монографичното изследване „Финансов конституционализъм” (в обем от 647 стр.) с основание има претенциите да съдържа цялостна теория за финансовия конституционализъм, финансовата конституция и финансовата власт. За първи път в българската правна наука се разглеждат цялостно посочените въпроси. Дискутира се принципът на балансирания бюджет и мястото му в системата на конституционните принципи. Акцентира се върху предизвикателствата пред съвременната конституция да юридизира проблематиката свързана с глобализацията на икономиката в един широк политически и социален контекст. Така предлаганата теория придобива характера на метатеория при развитие на конституционните основи в областта на финансовото и данъчното право.

В монографията „Институциите на изпълнителната власт в континенталноевропейския конституционализъм” се предлага сравнителноправно изследване на еволюцията на институциите на изпълнителната власт. Авторът аргументира теория за разделение на властите, като акцентира на

принципите на организацията и дейността на правителството. Тази тематика се разглежда и в статиите *„Separation of Powers reconsidered: a Proposal for a New Theoretical Model of the Beginning of 21st Century”* и *„The Distribution of External Power Competencies in the Contemporary Bulgarian Constitutional Model”* и други.

Изрично трябва да се подчертае значението на **публикацията „Сравнително конституционно право” (учебник)** в съавторство с Е. Танчев в обем от 647 стр. Използването на сравнителноправния подход има своето функционално значение при разглеждането на конституционноправна тематика. Възприема се идеята за правния плурализъм, което се отразява на характера на голяма част от публикациите на Мартин Белов и е в основата на редица негови научни приноси. Учебникът свидетелства за добросъвестната преподавателска дейност на кандидата и допринася за популяризирането на сравнителната юриспруденция като цяло. Авторът не се ограничава до формалното представяне на различните конституционни системи. Сравнителноправният подход се прилага като методология в контекста на теорията на групите правни системи. По този начин се отчитат тенденциите на интердисциплинарност при изследването и представянето на правото. Разглеждането на правния плурализъм като теоретична концепция присъства и в други публикации на Мартин Белов. В статитията *„Конституционната рефлексия на глобалното управление – вариации на принципни проблеми в съвременния български конституционализъм”* се поставят на дискусия конституционният плурализъм и многостепенният конституционализъм като израз на влиянието на наднационалния конституционализъм върху националното конституционно право. Идеята за правните транспланти присъства в редица други публикации на кандидата. Приносен характер в тази област имат изводите относно правните принципи и концепциите за правова и социална държава. Това позволява на автора да изведе идеята за отворения характер на конституцията или както той се изразява „отваряща функция на конституцията” (*смаване „The Opening of the Constitutional Order of Democracy in Transition Towards Supranational Constitutionalism: The Bulgarian Case”*, *„Конституционна рефлексия на глобалното управление – вариации на принципни проблеми в съвременния български конституционализъм”*, *„The Functions of Constitutional Identity Performed in the Context of the Contextualization of the EU Order and Europeanization of the Legal Order of EU Member States”* и др). В този смисъл новаторски е приложена идеята за отворения характер на правото по отношение на развитието на конституционното право.

Представените публикации за участие в конкурса налагат обобщаване на основните области на познанието, в които доктор Мартин Белов е постигнал научни

приноси с оглед обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по конституционно право.

На първо място, публикациите на кандидата в процедурата съдържат научни приноси в областта на *философията на конституционното право*. Изследвани са тенденциите на развитието на конституционната правна уредба на различни нива (национално, европейско, глобално). Конституцията се аргументира юридически в рамките на широк общественopolитически и ценностен контекст. Изследват се отношенията конституция - нормативна идея, конституция – ценности, конституция - правни принципи; конституция - обществено и политическо развитие, конституция - морална същност на личността, права на човека и достойнството на личността.

На второ място, в публикациите на Мартин Белов съдържат приноси в областта на *теорията на конституционното право*. Авторът формулира самостоятелни теории за същността на отделни явления и отношения. Характер на цялостно изградени и последователно аргументирани теории, които за първи път се излагат в монографични изследвания в българската правна наука, имат теорията на финансовия конституционализъм и теорията на конституционната идентичност. В няколко статии кандидатът излага идеи за постепенно изграждане на самостоятелна теория на конституционната аксиология.

На трето място, съществени научни приноси кандидатът в процедурата постига в сферата на *сравнителноправната юриспруденция*. От една страна, той извършва сравнителноправно изследване в исторически смисъл и по този начин формулира научни приноси в сферата на историята на конституционното право. Например авторът изследва типологията и моделите на религиозна свобода и толерантност и тяхното прилагане спрямо Търновската конституция и конституционните принципи на Тръновската конституция.

От друга страна, Мартин Белов използва сравнителноправния подход във функционален смисъл. Българското конституционно право се разглежда като елемент на взаимното влияние на правните системи. Приносен характер имат възгледите на автора за развитието на конституционното право в резултат на взаимодействие между правните системи на европейско, регионално и глобално равнище. В тази област на познанието научните приноси на кандидата имат системен характер и могат да бъдат проследени в голяма част от публикациите на кандидата. Сравнителноправният подход е широко използван.

4. Брой цитирания и индексирани публикации

Доктор Мартин Белов е предоставил справка за цитиранията от системата „Авторите”, която съдържа **194 цитирания** на негови публикации, част от които в издания на английски език.

Представена е и справка за установени индексирани и цитирани публикации на автора, което удостоверява външни **наукометрични показатели: 2 цитирания** Web of Science Clarivate Analytics (1960-2018г); **1 индексиран документ** Scopus ELSEVIER (1960-2018); **18 цитирания и 1 цитиране като редактор** Central and Eastern European Online Library. Справката съдържа установени **индексирани публикации: EBSCO – 2 публикации; Central and Eastern European Online Library – 4 публикации; Kluwer Law Online – Wolters Kluwer – 1 публикация.**

Посоченото е доказателство за авторитетността на научната продукция на автора, която е позната, приета и често цитирана в авторитетни юридически издания.

5. Заключение

Преподавателската, научната и експертната дейност на доктор Мартин Белов напълно отговарят на условията на конкурса за заемането на за академичната длъжност „доцент”. Те са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Предвид високата стойност на преподавателската и научната дейност и отчитайки професионалните качества на Мартин Белов, с убеденост формулирам своята **положителна оценка и препоръка** към Научното жури по конкурса да подкрепи неговата кандидатура.

Предлагам научното жури да вземе решение да предложи на Факултетния съвет на ЮФ на СУ “Св. Климент Охридски“ да избере доктор Мартин Кирилов Белов за заемане на академичната длъжност „доцент” в професионално направление 3.6. Право (Конституционно право).

Член на журито:

20.03.2018г.

Доц. д-р Бойка Чернева